

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 481/2020-47

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditsša (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKČIA], zastúpeného advokátom JUDr. Mgr. Radimom Komkom, LL.M., Hlavná 27, Prešov, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co 187/2018-194 z 19. decembra 2019 za účasti zúčastnenej osoby ČSOB Poistovne, a. s., Žižkova 11, Bratislava, IČO 31 325 416, takto

rozhodol:

1. Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co 187/2018-194 z 19. decembra 2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co 187/2018-194 z 19. decembra 2019 **zrušuje a vracia** Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.
3. Krajský súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške **562,86 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. apríla 2020 domáhal vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom

Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co 187/2018-194 z 19. decembra 2019 (ďalej len „napadnutý rozsudok“). Sťažovateľ navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodovanie. Ústavná sťažnosť bola v celom rozsahu prijatá na ďalšie konanie uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 481/2020-19 z 13. októbra 2020 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého rozsudku a priložených príloh vyplynuli tieto podstatné skutkové okolnosti veci:

3. Sťažovateľ vystupoval v procesnom postavení žalovaného v II. rade popri zúčastnenej osobe ako žalovanej v I. rade v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 7 C 174/2008 na základe žaloby žalobcu poisťovne Kooperativa, a. s., o zaplatenie náhrady škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „konanie o regresnom nároku“). V priebehu konania zúčastnená osoba nárok uplatnený žalobou dobrovoľne uhradila a z tohto dôvodu žalobca vzal žalobu späť a konanie bolo zastavené. Žalobca si proti obom žalovaným uplatnil nárok na náhradu trov konania, keďže zúčastnená osoba procesne zavinila zastavenie konania v zmysle § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

4. Okresný súd Prešov uznesením č. k. 7 C 174/2008-189 z 3. mája 2010 (ďalej len „rozhodnutie Okresného súdu Prešov“) výrokom o trovách konania zaviazal zúčastnenú osobu, ako aj sťažovateľa na náhradu trov konania v prospech žalobcu. Sťažovateľ podal proti výroku o trovách konania odvolanie, ktorým sa domáhal proti zúčastnenej osobe náhrady vlastných trov konania, ktoré mu vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním v tomto konaní. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd uznesením č. k. 3 Co 104/2010-199 zo 4. mája 2011 (ďalej len „uznesenie Krajského súdu v Prešove“) potvrdil rozhodnutie Okresného súdu Prešov a náhradu trov konania sťažovateľovi proti zúčastnenej osobe nepriznal s odôvodnením, že sťažovateľ, ako aj zúčastnená osoba vystupujú v konaní popri sebe ako žalovaná strana sporu.

5. Sťažovateľ následne podal na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) proti zúčastnenej osobe žalobu o náhradu škody v celkovej výške 283,93 eur s príslušenstvom. Škoda mala sťažovateľovi vzniknúť z dôvodu znášania vlastných trov konania v konaní o regresnom nároku, keďže on sám nezavinil vznik tohto sporu a v konaní na Okresnom súde Prešov mu nebolo možné priznať náhradu trov konania. Okresný súd rozsudkom č. k. 24 C 54/2013-150 z 25. mája 2018 zúčastnenú osobu zaviazal na náhradu vzniknutej škody. Ustálil, že boli preukázané všetky tri predpoklady pre priznanie nároku na náhradu škody, t. j. (i) porušenie povinnosti zúčastnenej osoby, ktorá až na základe prebiehajúceho súdneho konania o regresnom nároku dobrovoľne uhradila poistnú sumu v rozpore s § 11 ods. 5 a 6 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o PZP“), (ii) vznik samotnej škody na základe vyúčtovania trov právneho zastúpenia sťažovateľa v konaní o regresnom nároku jeho právnym zástupcom z 24. októbra 2011, čím došlo k úbytku na majetku sťažovateľa, (iii) príčinná súvislosť medzi porušením povinnosti a vznikom škody, keď zúčastnená osoba z dôvodu porušenia povinnosti vyplývajúcej z § 11 ods. 5 a 6 zákona o PZP zapríčinila súdne konanie o regresnom nároku, v ktorom vznikli sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia, ktorých náhrady sa domáha. K námietke premlčania vznesenej zúčastnenou osobou uviedol, že subjektívna premlčacia

lehota začala sťažovateľovi plynúť najskôr 18. mája 2011, t. j. v deň doručenia uznesenia Krajského súdu v Prešove, ktorým mu nebola priznaná náhrada trov konania proti zúčastnenej osobe v rámci konania o regresnom nároku.

6. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala zúčastnená osoba odvolanie. Krajský súd napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobu sťažovateľa zamietol z dôvodu, že jeho nárok je premlčaný.

7. Krajský súd svoj názor opieral o úvahu, že v konaní o regresnom nároku vedenom na Okresnom súde Prešov a Krajskom súde v Prešove si sťažovateľ odvolaním zo 14. mája 2010 uplatnil náhradu vlastných trov konania, ktoré aj vyčíslil, proti zúčastnenej osobe. Podľa názoru krajského súdu už týmto okamihom nadobudol subjektívnu vedomosť o výške škody, ako aj o tom, kto za ňu zodpovedá. Subjektívna dvojročná premlčacia doba uplynula najneskôr 14. mája 2012, žaloba o náhradu škody bola podaná až 1. marca 2013, teda v čase, keď právo sťažovateľa na náhradu škody bolo premlčané.

8. Krajský súd uviedol, že nárok uplatnený sťažovateľom v podanom odvolaní proti rozhodnutiu Okresného súdu Prešov bol procesnoprávnym nárokom na náhradu trov konania, na ktorý ale v zmysle platnej právnej úpravy nemal nárok. Nesprávne právne posúdenie uplatňovaného nároku zo strany sťažovateľa nemalo podľa krajského súdu vplyv na začatie plynutia subjektívnej premlčacej lehoty: *„Začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty sa viaže výhradne na nadobudnutie vedomosti o škode v zmysle existencie majetkovej ujmy v určitej výške a o identite zodpovedného subjektu, čo sú vedomosti, ktorými žalobca (sťažovateľ, pozn.) nepochybne disponoval. Nie je nevyhnutné, aby svoj nárok poškodený z právneho hľadiska i správne vyhodnotil.“* Ďalej vyslovil názor, že podanie predmetného odvolania nemalo za následok ani spočívanie premlčacej lehoty. V konaní o regresnom nároku si sťažovateľ uplatnil neexistujúci procesnoprávny nárok na náhradu trov konania na inom právnom i skutkovom základe vychádzajúcom zo zodpovednosti žalovaného za zastavenie konania, a teda nešlo o hmotnoprávny nárok na náhradu škody z porušenia povinnosti podľa zákona o PZP.

II.

Argumentácia sťažovateľa

9. Argumentáciu sťažovateľa proti napadnutému rozsudku je možné zhrnúť takto:

a) sťažovateľ namieta, že krajský súd nesprávne právne posúdil začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby, ktorú ustálil najneskôr na okamih spísania odvolania proti rozhodnutiu Okresného súdu Prešov v konaní o regresnom nároku. Sťažovateľ tvrdí, že subjektívna dvojročná premlčacia doba začala plynúť až právoplatnosťou uznesenia Krajského súdu v Prešove, ktorým bolo rozhodnuté o jeho nároku na náhradu vlastných trov konania proti žalovanej poisťovni, t. j. 20. mája 2011,

b) sťažovateľ poukázal aj na judikát R 38/1975, podľa ktorého pokiaľ tvorí nárok na náhradu škody nedeliteľný celok, začína premlčacia doba bežať najskôr vtedy, keď sa poškodený dozvie o celej škode, čo znamená, že v prejednávanej veci vzniknuté trovy prvostupňového a odvolacieho konania tvoria nedeliteľný celok. Ďalej poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky č. k. 33 Odo 477/2011 a na § 101 Občianskeho zákonníka, pri ktorom uviedol, že *«časový okamih vzniku*

premlčacej lehoty je zhodný s okamihom vzniku tzv. žalobného práva (okamih zrodu žaloby „actio nata“) ide o deň, v ktorý účastník mohol po prvý krát úspešne uplatniť žalobu na ochranu svojho subjektívneho práva na súde.».

10. Z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia začiatku premlčacej doby je napadnutý rozsudok krajského súdu arbitrárny, formalistický, jeho závery sú svojvoľné a zásadne popierajú účel a význam § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v ktorom je upravený spôsob určenia začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby. Podľa jeho názoru právo na prístup k súdu v sebe obsahuje zákaz vytvárať neprimerané prekážky v prístupe k súdu.

III.

Vyjadrenie krajského súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

11. Krajský súd podaním z 9. novembra 2020 tlmočil vyjadrenie predsedu senátu rozhodujúceho v danej veci JUDr. Romana Huszára. Ten uviedol, že dôvody, pre ktoré krajský súd rozhodol napadnutým rozsudkom, vyplývajú priamo z jeho odôvodnenia. Odôvodnenie napadnutého rozsudku je podľa jeho názoru dostatočné, a preto nemôžu obstať námietky sťažovateľa o arbitrárnosti, formalizme alebo svojvoľnosti jeho záverov. Krajský súd preto považuje ústavnú sťažnosť za nedôvodnú a netrvá na ústnom prerokovaní veci.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

12. Zúčastnená osoba uviedla, že v konaní pred Okresným súdom Prešov bol sťažovateľ žalovaný dôvodne a súdnemu sporu sa mohol vyhnúť dobrovoľnou úhradou požadovanej náhrady škody. V spore o zaplatenie náhrady škody z titulu náhrady vlastných trov konania iniciovaného sťažovateľom krajský súd jasne uviedol, že nárok je premlčaný z dôvodu uplynutia subjektívnej lehoty. Sťažovateľ sa o vzniku škody mohol dozvedieť najskôr už v dobe podania odvolania proti rozhodnutiu Okresného súdu Prešov, t. j. 14. mája 2010. Zúčastnená osoba poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky č. k. 25 Cdo 129/1999, podľa ktorého: *„Uplatnením práva na súde sa zastavuje plynutie premlčacej doby iba vo vzťahu k osobe, voči ktorej sa vedie toto konanie.“* K začatiu plynutia subjektívnej premlčacej doby preto nemohlo dôjsť až dorúčením rozhodnutia Krajského súdu v Prešove, ktorým sťažovateľovi nebola priznaná náhrada trov prvostupňového a odvolacieho konania proti žalovanému v 1. rade, t. j. zúčastnenej osobe, keďže vystupovala v konaní popri sťažovateľovi.

III.3. Replika sťažovateľa:

13. Sťažovateľ vo svojej replike uviedol, že naďalej zotrváva na podanej ústavnej sťažnosti a zastáva názor, že právne závery krajského súdu sú zjavne neodôvodnené a arbitrárne. Podľa jeho názoru počas priebehu súdneho konania o regresný nárok medzi poisťovňami nemohol mať vedomosť, o aký rozsah sa zmenší jeho majetok vzniknutými trovami vyúčtovanými po právoplatnom skončení súdneho sporu na všeobecných súdoch v Prešove. Ďalej uviedol: *„Judikatúra i doktrína nevyslovila právny názor na začiatok plynutia premlčacej lehoty a náhrady škody pri regresnom nároku medzi poisťovateľom a škodcom, a následne premlčacej lehoty pri*

vzniku škody porušením právnej povinnosti zo strany poisťovne k zmluvnému partnerovi – poisťníkovi.“ V závere uviedol, že netrvá na ústnom prerokovaní veci pred ústavným súdom.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

14. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie v spojení s porušením základného práva vlastníť majetok a práva na pokojné užívanie majetku je založená na tvrdení, že krajský súd nesprávne ustálil začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie nároku na náhradu škody.

IV.1. K porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie:

15. Ústavný súd dlhodobo zastáva názor, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08), a preto ich namietané porušenie možno preskúmavať spoločne.

16. Ústavný súd ďalej konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 1/03, I. ÚS 226/03). Vykladať a aplikovať zákony patrí do právomoci všeobecných súdov. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (I. ÚS 19/02, I. ÚS 226/03, I. ÚS 50/04).

17. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne konformným spôsobom interpretovaná platná a účinná právna norma (m. m. IV. ÚS 77/02).

18. Podstata a funkcia premlčania je vyjadrená v § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až § 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať. Začatie plynutia všeobecnej premlčacej lehoty v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka je viazané na moment, keď sa právo mohlo vykonať prvýkrát, teda keď mohlo byť uplatnené žalobou na súde.

19. Premlčanie nároku na náhradu škody je konštruované vzťahom medzi subjektívnou lehotou upravenou v § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka a objektívnou lehotou upravenou v § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Pre ich vzájomný vzťah platí: „subjektívna premlčacia lehota môže začať plynúť kedykoľvek počas plynutia objektívnej premlčacej lehoty; inak povedané, k subjektívnej vedomosti oprávneného subjektu naplnením predpokladov vedomosti o škode a osobe za škodu zodpovednej môže dôjsť kedykoľvek v rámci plynutia objektívnej premlčacej lehoty.“ (ŠTEVČEK, M., DULAK, A., BAJÁNKOVÁ, J., FEČÍK, M., SEDLAČKO, F., TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Občiansky zákonník I. 2.* vydanie. Praha : C. H. Beck, 2019, s. 759.).

20. Pre subjektívnu premlčaciu lehotu platí, že právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá (§ 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Pojem „dozvie sa o škode“ (§ 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka) vyjadruje nielen vedomosť poškodeného o protiprávnom úkone alebo udalosti, ktorou bola škoda spôsobená, ale aj o tom, že vznikla majetková ujma určitého druhu a rozsahu, ktorú možno objektívne vyjadriť (vyčíslieť) v peniazoch do takej miery, aby poškodený mohol svoj nárok na náhradu škody uplatniť na súde. Začiatok plynutia subjektívnej doby môže byť rozdielny vo vzťahu k vedomosti poškodeného o škodcovi a k jeho vedomosti o škode (R 29/1985).

21. Začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty je viazaný na nadobudnutie vedomosti poškodeného o dvoch podstatných okolnostiach. Prvou je vedomosť o samotnej škode (majetkovej ujme vyjadriteľnej v peniazoch), ktorá sa musí viazať nielen na existenciu škody, ale aj na jej rozsah. Druhou je vedomosť o tom, kto za škodu zodpovedá. Obe podmienky musia byť splnené kumulatívne a sú súčasne predpokladom pre to, aby si poškodený mohol uplatniť právo na náhradu škody na súde (*actio nata*). Podobný záver zaujala pri rovnakej právnej úprave aj česká odborná literatúra: „Pre začiatok plynutia subjektívnej dvojročnej lehoty je rozhodujúce, kedy sa poškodený (nie niekto iný, ako napr. advokát) dozvie o vzniknutej škode (nie teda o protiprávnom úkone alebo o škodovej udalosti) a kto za ňu zodpovedá, čiže o zodpovednom subjekte (to nemusí byť vždy priamy škodca – § 422 ods. 1). Vtedy sú splnené predpoklady pre dôvodné podanie žaloby na náhradu škody (z toho o. i. vyplýva, že subjektívna premlčacia doba nemôže začať splynúť skôr ako objektívna premlčacia doba, čiže nemôže začať skôr, ako škoda vôbec vznikla).“ (ŠVESTKA, J. § 106 [Promlčení práva na náhradu škody]. In: ŠVESTKA, J., SPÁČIL, J., ŠKÁROVÁ, M., HULMÁK, M. a kol. *Občianský zákoník I, II. 2.* vydání. Praha : Nakladatelství C. H. Beck, 2009, s. 602.).

22. Objektívna premlčacia lehota je definovaná v § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka tak, že najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

23. Začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby podľa § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka je viazaný v prvom rade na udalosť, z ktorej škoda vznikla. Pojem „udalosť, z ktorej škoda vznikla“, však zahŕňa nielen protiprávny úkon či právne kvalifikovanú udalosť, ktoré viedli k vzniku škody, ale najmä vznik škody samej. Z hľadiska § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka totiž nemožno udalosť, z ktorej škoda vznikla, stotožňovať len so škodnou udalosťou, keďže v takom prípade by objektívna premlčacia doba mohla začať plynúť skôr, ako k škode na majetku vôbec došlo,

prípadne škoda by mohla vzniknúť až po uplynutí objektívnej premlčacej doby alebo by nemusela vzniknúť vôbec (I. ÚS 331/2009).

24. Z uvedeného vyplýva, že posúdenie námietky premlčania nároku na náhradu škody je komplexnou otázkou, ktorá v sebe zahŕňa posúdenie začatia plynutia objektívnej, ako aj subjektívnej premlčacej lehoty, keďže ich plynutie nie je od seba vzájomne úplne oddelené, ale ako je už uvedené, subjektívna premlčacia lehota môže začať plynúť iba v rámci objektívnej premlčacej lehoty a nemôže začať plynúť skôr ako začala plynúť objektívna premlčacia lehota.

25. Okresný súd v rozsudku, ktorý krajský súd napadnutým rozsudkom zmenil, vyslovil, že existencia hmotnoprávneho nároku na náhradu škody bola preukázaná splnením všetkých troch predpokladov pre jeho vznik. Porušenie povinnosti zodpovednej osoby spočívalo v porušení § 11 ods. 5 a 6 zákona o PZP zúčastnenou osobou, vznik samotnej škody bol odvodený z vyúčtovania trov právneho zastúpenia sťažovateľa v konaní o regresnom nároku jeho právnym zástupcom z 24. októbra 2011, čím došlo k úbytku na majetku sťažovateľa, a príčinná súvislosť medzi porušením povinnosti a vznikom škody bola preukázaná tým, že zúčastnená osoba z dôvodu porušenia povinnosti vyplývajúcej z § 11 ods. 5 a 6 zákona o PZP zapríčinila súdne konanie o regresnom nároku, v ktorom vznikli sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia, ktorých náhrady sa domáhal. Krajský súd napadnutým rozsudkom síce zmenil rozsudok okresného súdu, záver okresného súdu týkajúci sa vzniku práva na náhradu škody však považoval za správny a stotožnil sa s ním.

26. Ak teda krajský súd súhlasil, že vznik škody sa viaže až na vyúčtovanie trov právneho zastúpenia za konanie o regresnom nároku právnym zástupcom sťažovateľa z 24. októbra 2011, následne nemožno prisvedčiť jeho záveru, že začatie plynutia subjektívnej premlčacej lehoty pripadlo už na dátum 14. mája 2010, t. j. na podanie odvolania proti rozhodnutiu Okresného súdu Prešov, ktorým si uplatnil svoj domnelý procesnoprávny nárok na náhradu trov konania.

27. Takýmto určením začatia plynutia subjektívnej premlčacej lehoty krajský súd fakticky vyslovil, že sťažovateľ sa dozvedel o škode ešte pred tým, ako došlo k jej vzniku, čo odporuje platnej právnej úprave aj zásadám logického uvažovania a stavia poškodeného do polohy, v ktorej si len ťažko bude môcť reálne uplatniť svoj nárok na náhradu škody. Krajský súd nepochybne správne odlíšil domnelý procesnoprávny nárok sťažovateľa na náhradu trov konania v konaní o regresnom nároku od samostatného hmotnoprávneho nároku na náhradu škody vzniknutej sťažovateľovi znášaním vlastných trov súdneho konania, ktorého začatie sám nezavinil. Následné úvahy, že uplatnením procesnoprávneho nároku sa sťažovateľ zároveň dozvedel o škode a aj o tom, kto za ňu zodpovedá, sú v rozpore so záverom, že k samotnému vzniku škody došlo až na základe vyúčtovania trov právneho zastúpenia. V tomto ohľade je napadnutý rozsudok krajského súdu vnútorne rozporný a arbitrárny.

28. Z hľadiska právneho posúdenia veci bolo úlohou súdov správne určiť moment vzniku nároku na náhradu škody, ustáliť, kedy začala plynúť objektívna premlčacia lehota a v jej rámci ustáliť začatie plynutia subjektívnej premlčacej lehoty, pričom nemožno vylúčiť, že objektívna a subjektívna premlčacia lehota začali plynúť v rovnakom čase. Logicky však neprichádza do úvahy, aby subjektívna lehota začala plynúť skôr ako objektívna.

29. Ústavný súd konštatuje, že v deň, ktorý krajský súd považuje za deň začatia plynutia subjektívnej premlčacej lehoty, sťažovateľ ešte nemohol podať proti zúčastnenej osobe žalobu o náhradu škody pozostávajúcej z trov právneho zastúpenia na Okresnom súde Prešov, pretože tieto trovy ešte neboli vyúčtované. Obsah vzťahu medzi advokátom a jeho klientom vrátane výšky odmeny a jej splatnosti nie je rozhodujúci pre rozhodovanie súdu o nároku na náhradu trov konania. Ak sťažovateľ v odvolaní proti uzneseniu Okresného súdu Prešov vyčíslil trovy konania v sume, ktorá sa neskôr zhodovala s uplatnenou výškou škody, bolo to logicky z dôvodu, že advokát má nárok od klienta požadovať odmenu na základe ich dohody, pričom ak k nej nedôjde, patrí mu tarifná odmena [§ 24 ods. 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov]. Sťažovateľ tak mohol predpokladať výšku trov, ktoré bude znášať, s ohľadom na spôsob, akým sa trovy právneho zastúpenia počítajú [vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“)]. Z dôkazov, ktoré boli v konaní vykonané, nemožno vyvodiť, že v čase, ktorý krajský súd považuje za nadobudnutie vedomosti sťažovateľa o škode, došlo už reálne k zmenšeniu jeho majetku, čo tvorí súčasť definičného pojmu vedomosti o škode, a preto právny názor krajského súdu nie je udržateľný.

30. Nedôsledné rozlíšenie procesnoprávneho a hmotnoprávneho nároku sťažovateľa v napadnutom rozsudku krajského súdu, nesprávne určenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby spolu s nezohľadnením právnej premisy, že táto plynie iba v rámci objektívnej premlčacej lehoty, viedli ústavný súd k záveru, že ide o také nedostatky, ktoré musia byť napravené kasačným zásahom.

31. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vyslovil, že napadnutým rozsudkom krajského súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu. Pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby ústavný súd vyhovel návrhu sťažovateľa na zrušenie napadnutého rozsudku a vrátenie veci krajskému súdu na ďalšie konanie (výrok 2). Krajský súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

32. Úlohou krajského súdu bude opätovne posúdiť začatie plynutia objektívnej, ako aj subjektívnej premlčacej lehoty s akcentom na vznik hmotnoprávneho nároku na náhradu škody.

IV.2. K porušeniu základného práva vlastníť majetok a práva na pokojné užívanie majetku:

33. Z dôvodu zrušenia napadnutého rozsudku krajského súdu sa vytvoril priestor pre nápravu zásahu do základných práv označených sťažovateľom. Ústavný súd nevyhovel návrhu sťažovateľa na vyslovenie porušenia základného práva vlastníť majetok a práva na pokojné užívanie majetku (výrok 4), keďže tento jednak nebol zvlášť odôvodnený relevantnou ústavnoprávnou argumentáciou a navyše vzhľadom na vyslovenie porušenia základného práva na súdnu ochranu i práva na spravodlivé súdne konanie je ústavný súd toho názoru, že prípadným porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 dodatkového protokolu sa nie je potrebné na účel účinnej ochrany sťažovateľovej ústavnoprávnej pozície osobitne zaoberať (porov. III. ÚS 114/2017).

V.
Trovy konania

34. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 562,86 eur.

35. Pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal ústavný súd z vyhlášky. Základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vypočítal ako jednu šestinú výpočtového základu, ktorým je priemerná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za predchádzajúci polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2020 je vo výške 177 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu za tri úkony právnej služby v roku 2020 (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti, vyjadrenie k vyjadreniu odporcu a zúčastnenej osoby). Úhrada za tri úkony právnej služby ($3 \times 177 \text{ eur} = 531 \text{ eur}$) spolu s režijným paušálom ($3 \times 10,62 \text{ eur} = 31,86 \text{ eur}$) predstavuje spolu sumu 562,86 eur (výrok 3).

36. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný zaplatiť právnomu zástupcovi sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenému v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. marca 2021

Libor DUEA
predseda senátu